

DAF píše Jan Divecký a vydává pražský rabinát.

Plnou verzi DAFu a kompletní archiv čísel můžete nalézt na www.doopravdy.cz/daf

<p>Když se Mošeho tchán Jitro doslechl o všem, co Bůh pro Židy vykonal, vzal ... /A</p>	<p>Moše s---l lid od rána do večera. Když to Jitro viděl, zeptal se: „Proč soudíš s---?“</p>	<p>Vyber si vhodné muže, oddané ... /B a bohabojné, ať ti pomohou.</p>
<p>Židé dorazili k hoře S---j. Moše vystoupal na vrchol hory a Bůh mu řekl: „Dodržujte mou s-----u.“</p>	<p>Třetí den horu zakryly mraky, blýskalo se a hřmělo, zněl zvuk ... /C a všecken lid se třásl.</p>	<p>Bůh řekl tato slova: „Já jsem váš Bůh, nebudete mít j----h bohů, nevyrobíte si žádnou m---u.“</p>

.../ Řešení naleznete na konci plné verze Dafu

Alijot v kostce

Kohen: Mošeho tchán Jitro se doslechl o „všem, co Bůh vykonal“ a vydal se s Ciporou a jejími syny (ano, jejími, ne Mošeho!, tak je Tóra označuje) za Mošem k hoře Sinaj. Komentátoři se různí, co že se Jitro doslechl. Snad to, co popisovala minulá sidra - překročení Rákosového moře a bitvu s Amalekem. Jsou ale i názory, že Jitro vyrazil k Sinaji až po Darování Tóry. To by lépe vysvětlovalo následující pasáž.

Levi: Jitro sleduje unaveného Mošeho, který sám od rána do večera soudí lid, a radí mu s uspořádáním soudní systému. Mimochodem je zajímavé sledovat, jak se neustále proplétají dvě témata – impozantní popis darování Tóry (hlavní téma sidry Jitro) a každodenní praxe judaismu (Mišpatim), až se musíme ptát, co předcházelo čemu? Vznesené teorie nebo praktické záležitosti? A co se má člověk učit dřív? Mix, který Tóra nabízí, zjevně naznačuje, že judaismus je nedělitelnou kombinací obého. A ne náhodou je darování Tóry spojeno s tématem Jitrovy konverze, protože při MATAN TORA ve skutečnosti došlo k hromadnému GIURU shromážděných potomků praotce Jákova. (A není snad i pro rodilé Židy život podle Tóry osobní volbou.)

Šliši: Moše přijímá tchánovu radu a ustanovuje soudce podle dost náročných kritérií poctivosti a schopnosti.

Revii: Na Roš chodeš Sivan přicházejí Židé pod horu Sinaj a začíná proces, který vyvrcholí o šest dní později Darováním Tóry. Moše stoupá k Bohu (ať už tomu rozumíme jakkoliv) a Tóra pevně spojuje východ z Egypta (fyzickou existenci národa) s plněním MICVOT.

Chamiš: Moše starším lidu předkládá plán darování Tóry. Začínají tři dny příprav.

Šiši: Desatero: Já jsem tvůj Bůh, Nebudeš mít jiné bohy mimo mne, Nezneužiješ Božího jména nadarmo, Pamatuj na den šabatu, Cti otce a matku svou, Nevraždí, Nesmilni, Nekrad', Nevydej na svého bližního křivé svědectví, Netuž po domu svého bližního...

Švii: Na lid padl strach z Božího zjevení na Sinaji. Oltář (MIZBEACH) nesmí zhotoven za užití kovů. Kněží se musí k oltáři přibližovat s obzvláštní cudností (CNIUT).

Haftara (Ješajahu 6:1-7:6, 9:5-6): Andělé odříkávají text: KADOŠ, KADOŠ, KADOŠ...

Poznej a chraň

Neciv. V roce 1854 se voložiňské ješivy ujal rabi Naftali Cvi Jehuda Berlin, zvaný Neciv, neboli princ. (Neciv je ve skutečnosti akronymem jeho jména.) Ještě předtím, než se stal hlavou ješivy, sepsal Neciv vynikající komentář ke knize Šiltot derabi Achaj HaGaon nazvaný Haemek Šeela (doslova Hloubka otázky). Za jeho éry ješiva, navzdory rozsáhlému zničujícímu požáru v roce 1865, jako magnet přitahovala další velikány východního židovstva. Jedním z nich byl i Chajim haLevi Solovejšik, syn rabína z Brisku, který se zasloužil o dopilování *litvackého* stylu studia Tóry a Talmudu založeného na přesné analýze textu, pečlivosti a logice. (Upraveno z B. Weina, pokračování příště)

Rabi Jonathan Sacks: Království kněžské a národ svatý

Těsně před darováním Tóry na Sinaji seznámil Bůh Mošeho s povahou smlouvy, kterou se právě chystal uzavřít se syny Izraele. V jakési preambuli té smlouvy zmínil i výraz „království kněžské a národ svatý.“ Co se pod těmito čtyřmi hebrejskými slovy skrývá? Kdysi jsem se zmínil o možné narážce na vznik abecedy a setkání Židů s touto novou fascinující informační technologií, která umožnila vytvoření společnosti, ve které každý umí číst a psát a tedy má možnost vzdělání, největšího zdroje lidské důstojnosti. V dávných dobách (v Evropě jistě do objevení knihtisku) byli jedinými gramotnými kněží. „Kněžské království“ tedy může poukazovat na všeobecně gramotnou společnost. Co tedy vyjadřuje druhá část výrazu - „národ svatý“? Rudolf Otto ve své knize „Myšlenka svatosti“ (*Das Heilige*) svatost popsal jako pocit bytí v přítomnosti něčeho naprosto hrozivého a inspirativního. Jistě na tom něco bude, ale Eliezer Berkovits oponuje, když uvádí, že kdykoliv v Tóře hovoříme o Boží svatosti, vždy tím rozumíme Jeho vztah k lidem. Jak tedy slovu „svatý“ v jazyku Tóry rozumět. Podívejme se na dvě klíčová místa. Nejdříve sám Bůh vyhláší šabat za svatý den, aby později označil nejvnitřnější místnost Chrámu (Miškanu) za Nejsvětější svatyni. Zde se můžeme pokusit pochopit, co svatost ve vztahu k lidem znamená.

Lurianská kabala dala judaismu jednu z nejgeniálnějších myšlenek – koncept CIMCUMu, Božské kontrakce, Božského sebeomezení. V pozadí této teorie stojí propast mezi konečným a nekonečným. Je-li Bůh všude, kdo jiný by mohl existovat? Proto kabalisté předpokládají, že se Bůh „uskrovnil“, kontrahoval sám do sebe a tím umožnil vznik prostoru a času. Všimněte si, že hebrejské slovo OLAM má prostorový (vesmír, svět) i časový (věčnost) význam. Obojí, prostor i čas, jsou tedy rozměry skrytosti Toho, kdo je mimo hranice prostoru a času. Pokud by se ovšem Bůh ukryl úplně, jeho přítomnost by nebyla pocíťována. Z našeho hlediska by „neexistoval“. Bůh by byl „pouhým“ tvůrcem světa, který opustil svůj výtvar. Na komplikovaný paradox, že „bez Boha nic neexistuje, ale Jeho přítomnost znemožňuje veškerou existenci mimo Něj“ nachází Tóra velmi jednoduchou, ale silnou odpověď. Šest dní Bůh tvořil svět a sedmý vyhlásil „svatým dnem“, jakýmsi oknem, kterým nahlížíme na Boží Přítomnost v našem světě. Jak toho můžeme dosáhnout? Tak, že se vzdáváme své role tvůrců. (Na šabat je zakázána veškerá tvůrčí práce, MELACHA.) Tento den se stáváme stvořeními, ne tvořiteli. Netvoříme, abychom pocítili, že jsme stvoření. Šabat je časovou schránkou, kterou pro Boha vytváříme. Podobně je to s Chrámem (MIŠKANEM). Chrám je místem, kde mezi věřícími a Bohem není žádné překážky. (I to je důvod, proč se museli kněží vyvarovat kontaktu s mrtvými. Smrt je totiž náležející výlučně nám, smrtelníkům, zatímco Bůh představuje život.) Miškan tedy byl místem, které jsme Bohu v našem světě vytvořili. Detailní popis Miškanu, který zabírá celou třetinu knihy Šmot, zdůrazňuje, že v otázkách svatosti nevychází nic z lidské iniciativy. To je pravým důvodem smrti Nadava a Avihu, dvou Aharonových synů, kteří při zasvěcování Miškanu přinesli oběť, kterou Bůh nepředepsal.

V kategoriích svatosti času (šabat) a prostoru (Chrám) hrajeme tak říkajíc na Božském, ne lidském, hřišti. Rozhodují Božská, ne lidská kritéria. To není důsledkem svatosti, to je její podstatou. Svět, na kterém by byl stále šabat, svět, na kterém by každý metr bylo Boží svatyní, by byl světem, na kterém by pro člověka nebylo místo. Nebylo by v něm prostoru a podmínek pro lidské snažení. A to je přesně to, co si Bůh nepřál. On si totiž přeje naši aktivitu, naši tvořivost. I proto nás stvořil „ke své podobě“. Ovšem pokud by žádný moment a žádné místo nebyly svaté, hrozil by opačný extrém. Hrozil by život ve světě, ve kterém by pro mnoho lidí vůbec žádný Bůh neexistoval. Svět neomezující lidskou pýchu, svět mířící nevyhnutelně k politické, vojenské, ekonomické a ekologické katastrofě. Proto potřebujeme ta okénka, kterými lze nahlížet do nekonečnosti. Těmi okénky je svatost. Svatost je místem, který Bohu přenecháváme v našem světě prostoru a času. Svatost naplňuje prázdnotu Boží přítomností.

Tato myšlenka byla pro helénskou mysl zcela nepochopitelná. Proto, když se první Řekové a Římané setkali s Židy, nechápali podstatu šabatu. Jistě i oni měli své „svaté dny“ - každé náboženství je má – ale nechápali, jak něco může být svaté nicneděláním, odpočinkem. Proto označovali Židy za lenochy. To bylo jediné nepochopitelné vysvětlení, ke kterému mohli dojít. Obdobně je to i s tradovaným Pompeovým vstupem do Nejsvětější svatyně. Říman nemohl pochopit, že svatyně může být prázdna. *Divný lid, tito Židé, jejichž svatyně je prázdna a kteří „prázdnotou“ naplňují i svůj svátek.*

Svatost je prostorem pro Boží odlišnost, prostorem, který naplňujeme posloucháním, ne hovorem, prostorem, který naplňujeme bytím, ne konáním. Každý národ má své svaté. Výjimečnost Izraele spočívá v tom, že „svatý“ v něm mají být všichni. Celý národ má být tvořen jedinými „povolanými ke svatosti“. Proto je koncept národa pro judaismus tak klíčový. Národ je základní jednotkou kultury. Jako sociální a politická entita se národ řídí vlastními zákony a zvyky. Národ je rámcem, v němž menší skupinky (rodiny, obce) prožívají svůj společný život.

Sidra v číslech | Aktuality | Pravidelné šiury

17. sidra v Tóře (z 54), 5. sidra v knize Šmot (z 11), 15 paršiot, 4 otevřené, 11 zavřených, skládá se z 75 vět, 1105 slov a 4022 písmen, obsahuje 17 MICVOT, 3 příkazy a 14 zákazů

Mišna Jomit: Mikvaot 2:9-10 | Daf Jomi: Bava Batra 169 | Příští šabat: Mišpatim – šabat ŠEKALIM

Odpovědi:

A – svou dceru Ciporu a její dva syny a vydal se k Mošemu | B – pravdě | C - šofaru